

Negramotná

úvodník

Věnováno všem, kteří byli kdy nařčeni z neschopnosti při práci s počítačem

Moje babička je čiperná, téměř osmdesátiletá stařenka, která se kontaktu s novými médii rozhodně nebrání. V klubu seniorů absolvovala všechna školení počínaje kurzem Začínáme s PC a konče seminářem Internet pro důchodce. Příliš jsem se tedy nedivila, když mi nedávno oznámila, že chce mít taky profil na Facebooku – stalo se tak koneckonců v reakci na mé vyprávění o kamarádovi Curtisovi, který má na této virtuální sociální síti celou rodinu, od novorozeňat po prarodiče.

Jednoho ne příliš krásného (to by totiž byla pravděpodobně u vody) úterního odpoledne se tedy babička odebrala do počítačové místnosti a jala se jednat. Po několika minutách práce, těsně po přihlášení na příslušnou stránku, se jí ale před očima objevil modrý záblesk, obrazovka potemněla a počítač se vypnul. „...prostě šlus,“ hlásila mi zkroušeně do telefonu. V neblahé předtuše (neb jsem si babiččiným počítačovým vzděláním nebyla zas až tak úplně jistá) jsem nasedla do tramvaje a za pár minut už jsem stála před vyhaslým monitorem. V pravém horním rohu byla samolepka s telefonním číslem.

Mladý holohlavý počítačový expert nevěnoval staré paní s provinilým výrazem (ten jsem neznala!) jediný pohled. Típnul cigaretu o podrážku těžké boty. „Tak kde to máte?“ kývnul na mě. Zřejmě byl zvyklý řešit tyhle věci s pečovatelkami. Odvedly jsme ho k počítači. Zmáčknu jakési tlačítko a vyžádal si popis katastrofické události. Poněkud ho překvapilo, že se slova chopila stařenka... Když skončila, podezřívavě se na ni zadíval a pravil: „A aktualizovala jste před tím antivir, pani?“ „Ale vždyť vy nám ho máte pravidelně...“ nedokončila babička. Opravář se ukázal být údržbářem, který evidentně zapomněl, že i tady, v domě s pečovatelskou službou, se virtuálně žije. Pochopiv, že zřejmě nese na zkratu část viny, začal se dotčeně rozčilovat: „Proč jako pravidelně?! Internet tu používaj stejně akorát sestřičky, a těm by se něco takového nemohlo stát. Takhle to dopadá, když si k tomu sedne stará bába... Negramotná!“

Daly jsme si s babičkou kafe.

„Však měl pravdu, já už vás v tomhle asi nedoženu. Já už ten Facebook nechci, stejně bych tam neměla žádné známé. A vy tam stejně žijete svůj život.“

„Ale babi, vždyť my...“

„Co vy... vy budete online i umírat.“

Cestou od babičky jsem se nemohla zbavit myšlenek na svou vlastní virtuální smrt... Kdy asi nastane, jak dlouho po té fyzické? Kolik let musí být člověk mrtev (nebo „neaktivní“?), aby přestala fungovat jeho e-mailová schránka? Objeví se na Twitteru sdělení Kateřina is dead?

Kateřina Veselovská

Ten večer jsem svůj status neupdatovala.

program

PROGRAM

9.00 sál spořitelny

Martin Kopta: Psaní pro stará a nová média

Přednáška

9.00–12.00 zahrada Šrámkova domu

Dětská dílna

11.00 sál spořitelny

Prezentace nakladatelství Tympanum

13.30 zahrada Šrámkova domu

Martin Kopta: Workshop psaní na internet

Seminář

15.00 Městská knihovna

Prezentace nakladatelství Meander

16.00 zahrada Šrámkova domu

Autorské čtení internetových básníků

Hana Hadincová, Jonáš Hájek, Nela Hanelová, Ondřej Lipár, Jitka N. Srbová, Ladislav Zedník

19.30 sál spořitelny

Večer dílen

Režie Hana Kofránková

JÍDELNÍČEK

8.00–9.00

snídaně: koblihy, mléko, čaj

11.30–13.00

oběd: gulášová polévka, špekové knedlíky, zelí kysané

17.30–19.00

večeře: sekaná pečeně, chléb, okurka st.

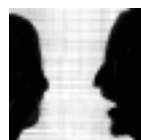
Změna

změna

Oproti plánům se dnes od 11.00 neuskuteční prezentace nakladatelství Tympanon. Organizátoři se omlouvají.

Dílna na Sobotce zůstat musí

rozhovor

Rozhovor s Janou Štělí Štefánkovou, odbornou pracovnící pro umělecký přednes a divadlo poezie ve státní příspěvkové organizaci NIPOS-ARTAMA

Čas od času je zřejmě dobře festivalovým návštěvníkům připomenout, co to jsou dílny a jak do jejich tajemného světa proniknout.

Uvádíme proto rozhovor s dámou, která má starost o zdejší dílny uměleckého přednesu v popisu svého zaměstnání.

Odkud se vzalo recitační zázemí Šrámkovy Sobotky?

Festival vznikl v r. 1956 a jednou ze zakladatelek byla Miloslava Hrdličková-Šrámková. Součástí festivalu byla od r. 1968 soutěž v uměleckém přednesu pro studenty českého jazyka a literatury z pedagogických fakult. Začátkem 90. let se soutěž s rozborovým seminářem, který vedli režisér Jiří Hraše, odborná asistentka DAMU Dana Musilová, odborná pracovníce uměleckého přednesu ÚKVČ PhDr. Vítězslava Šrámková, pracovníce Ústavu pro jazyk český ČSAV Jiřina Novotná a odborná pracovníce pro dětský přednes ÚKVČ Eva Machková, proměnila na týdenní dílnu v uměleckém přednesu. V roce 2001 se k dílně přednesu připojila hudební dílna Jiřího Šlupky Svěráka, posléze ortoepická poradna Lenky Fišerové, kterou využívali nejen studenti, ale i pedagogové. Poradna byla po několika letech odmlky letos obnovena Zdenkou Seifertovou.

Kdo jsou lektoři dílen dnes?

Kmenovými jsou každoročně režisér Aleš Vrzák, lektor uměleckého přednesu Libor Vacek a hudební skladatel a pedagog Jiří Šlupka Svěrák. Kromě nich se v dílně střídají režisér Radovan Lipus, dramaturgyně Jiřina Lhotská, herečka Věra Slunéčková a herečka a pedagožka Martina Longinová. U zrodu dílen ale stála režisérka Hana Kofránková, která v nich dlouhodobě působila jako lektorka a režisérka závěrečného večera fakult. Od roku 2003 se věnuje recitační dílně učitelů. Nutno podotknout, že dílnští lektoři ochotně účinkují v dalším festivalovém programu, např. v prezentaci textů literární soutěže, při vernisážích atp.

A jak je to se samotnými frekventanty dílen?

Jejich počet se každoročně proměňuje, ale většinou přijíždí do Sobotky třicet až pětadvacet studentů. Oslovování jsou bohemisté všech pedagogických a filosofických fakult. V posledních letech nabízíme účast i studentům výchovné dramatiky DAMU a JAMU nebo špičkovým recitátorům z amatérských soutěží v uměleckém přednesu.

Jak dlouho připravujete Šrámkovu Sobotku?

Od r. 1994, kdy jsem nastoupila do NIPOS-ARTAMY. Tehdy mi paní Šrámková řekla, že na ŠS upadá tamní recitátorská dílna, že by bylo vhodné začít ji dělat jinde a já bych si to měla vzít na starost. Tak jsem se na Sobotku vypravila, všechno si prohlédla a řekla si, že dílna na Sobotce musí zůstat, protože k ní patří. Vždyť přece na Sobot-

ce se mohou vzdělávat nejen pedagogové, ale i studenti, pro které zdejší vystoupení nezřídka bývá první veřejnou zkušeností.

Jak to tedy vypadá dnes? Proměnila jste svým působením sobotecké recitační dílny?

Změny jdou ve vlnách. Záleží na tom, nakolik ročníkové téma inspiruje studenty k výběru textu – někdy je to víc, někdy méně, a to studentům říkám, vyberte si, co chcete. Největší sounáležitost s tématem byla vloni s dětskou literaturou, která je studentům asi i kvůli studiu nejbližší. O letošním tématu jsem si myslela, že bude studentům po srsti, jenže ptali se mě, co s ním. Odpovídala jsem jim, jděte na to opačně a vezměte si text ryzí češtiny. Takže mezi vybranými převládají čeští autoři, zahraniční jsou asi tři. Z autorů jsou letos zastoupeni třikrát Wernisch, je tam Frynta, Kainar, Seifert... jsou to tedy tradiční, často vybíraní autoři.

Jaké jsou propozice dílny ŠS? Musím říct, že jsem je vlastně nikdy neviděl, ačkoli jsem v přípravném výboru několik let.

Ale vy jste je nikdy vidět nechtěl. Dělam je já a připravuji je vždy znovu podle tématu. Rozesílám vždy dva dopisy. Jeden děkanům, kde jim vysvětluji, co je to ŠS, a prosím je, aby finančně podpořili studenty, kteří se rozhodnou na ŠS přijet. Druhý posílám katedrám, kde jednak opět vysvětluji, co je ŠS, jednak jim tam specifikuji termíny, cenu atd. Dopisy, respektive maily, posílám i loňským účastníkům dílen. Starším ne, protože někteří odpoví, že už skončili školu. Mám také kontakty na profesory, kterým volám a ptám se jich, kolik studentů do dílny přijede.

Říkáte, že rozesíláte dopisy nebo maily. Jak zjišťujete, jaká – pakliže vůbec nějaká – je na ně zpětná vazba?

Studenti a jejich pedagogové mi odpovídají...

Ti studenti z loňska, jimž posíláte maily?

Ano. Ale ptám se i profesorů, všude, kam to posílám, jestli mé propozice vyvěsili a jestli uhánějí studenty a mají zájemce z jejich řad.

A využíváte třeba fakultní weby?

To ne. Ale oni vědí, že máme webovky, kde máme přihlášku.

Přiznám se, že o úspěšnosti nástěnek jako lákadla na studenty pochybuji. Pokud si vzpomínám, nikdy jsem školní nástěnku byl jediný významný pohled nevěnoval.

Letos to Honza Janatka, Radim Kučera a další kluci zkusili a moc to nezabralo. Já ale podklady ráda komukoli pošlu, ostatně děkanům to posílám už v únoru. Též se kontaktuji se studenty, kteří jezdí na Wolkerův Prostějov. Letos jsem, třebaže pozdě, oslovila studenty třetích a čtvrtých ročníků středních a vyšších odborných pedagogických škol. Všechno je to zaměřeno na pedagogiku, a tak jsem se rozhodla, že to nabídnu i jim.

A proč jsou informace posílány katedrám češtiny, hereckým školám a ne už třeba na další filologické

katedry? Myslím tím katedry angličtiny, španělštiny, slavistiky, němčiny...

Nabídla jsem to pražské katedře translatologie, již vede můj kamarád Standa Rubáš, ale nikdo se od nich nepřihlásil. Standu jsem potom potkala v Prostějově, ale to jsme spolu nemluvili, protože měl dost starostí jako člen tamní poroty. Na každý pád do školy jsem jim to poslala opakovaně, jenže opravdu nic.

Není tedy načase vyvázat se z osobních vazeb a organizovat celý proces získávání studentů docela jinak? Například osobně vybrané školy navštívit a jednat s tamními vedoucími kateder?

Můžu to zkusit. Říkám si, že dílny by se měly inovovat. Studenti se přihlašují do posledního dne před ŠS a je to i tím, že jim na festival fakulty sice přispějí, ale studenti se to dovědí až na poslední chvíli.

Proč?

Kolem uzávěrky, tedy kolem čtyřadvacátého dubna, mám zpravidla tři nebo čtyři přihlášky...

A nemělo by tedy smysl posunout uzávěrku přihlášek na červen?

Myslím, že je to taky finanční záležitost, že zálohy musejí být zaplacené dříve, aby Honza Janatka měl nějaké peníze na účtu. Jenomže často se setkávám s tím, že studenti moje materiály neznají, nechtou je, volají mi a ptají se přesně na totéž, co je v materiálech.

Vrátím se k těm přihláškám a zálohám. Promiňte, ale čtyři přihlášky a zálohy z nich Honzu asi nevytrhnou.

To ne, ale do konce května jich má přece víc.

Myslíte si, že počet frekventantů je dostačující?

Může jich být až čtyřicet. Jenomže potíží s počtem studentů znamená přirozeně i potíží s lektory. Když nevím, kolik studentů bude v dílnách, tak nevím, kolik lektorů budu potřebovat. Obesílaných fakult je dvanáct, ale na ŠS reaguje jen osm z nich. Taky proto jsme záběr oslovovaných škol rozšířili a chtěla bych ho ještě rozšířit o další střední pedagogické školy.

A o další vysoké školy anebo o další filologické katedry tedy ne?

Můžu jim to poslat, ano. Ale za nejlepší recept považuji poslat to loňským účastníkům s výzvou, aby kontaktovali své kamarády. Tento osobní kontakt je nejdůležitější.

Jakou vidíte budoucnost dílen na ŠS?

Výhled v žádném případě nevidím pesimisticky, spíš optimisticky. Jestli někdy výrazněji klesne počet studentů, je to tím, že studenti zakončují své studium, a pak je potřeba získat nové tváře a oslovit studenty prvních a druhých ročníků. A to vždy nějakou chvíli trvá. Protože běžně neexistuje předmět zvaný umělecký přednes, záleží to nakonec vždycky na osobním kontaktu mezi studenty a pedagogy.

Lukáš Novosad

O médiích obecně a pak o moderních

recenze

Včerejší ranní přednášku začal Josef Šlerka obecnými poznámkami o médiích, např. o tom, jak média organizují společnost, a uvedl definici Marshalla McLuhana, že médium představuje rozšíření lidských schopností. Pokud chceme nějaké médium popsat, měli bychom se podle McLuhana soustředit na to, co nám umožňuje, co odstranilo, jaké prostředky jiných médií ožívuje a jak se na svém vrcholu obrací v opak.

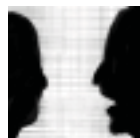
A jak popsat, co jsou nová média? Podle ruského teoretika Lva Manoviche pracují s číselnou reprezentací, lze z nich vyjmát části a vkládat je do nich, pracují s automatizací, variabilitou a tzv. transcodingem. V závěru přednášky se Šlerka věnoval otázce, jak se v souvislosti s novými médii mění naše zkušenost čtení a psaní, přesněji třem okruhům této rozsáhlé problematiky. Nejprve popsal specifika tzv. textingu, tedy krátké textové komunikace, jimiž jsou např. návrat k psaní nebo posílení fatické funkce jazyka. (Další z uvedených znaků, zkracování slov, bych se zdráhal pojmenovat jako „užívání básnických postupů“.) Dále mluvil o – jistě posluchačsky vděčných – emotikonech. Jako poslední okruh zmínil hypertext a upozornil, že je v něm přítomen lineární i nelineární prvek, což je ve shodě s konceptem lidského myšlení. Vystoupení uzavřel tvrzením, že v literatuře doposud neexistuje kanonické dílo nových médií.

K přednášce bych měl tři výhrady. První je čistě formální: Josef Šlerka je vynikající rétor a je opravdu radost poslouchat sled jeho myšlenek, když spatra přednáší – až na to, že zhusta polyká hlásky, slabiky a někdy i slova. Druhá je dána mou profesí: Šlerka popsal vývoj jazyka novin jako posun od permanentního porušování jazykové normy, vyvolaného individuálním stylem jejich dávných autorů (a vydavatelů v jedné osobě), k jazykovým (?) důsledkům odosobnění tohoto média a snahy vyhovět volání po novinách jako strážcích jazykové čistoty. Tendenci jistě vyložil správně, ale protože měl na mysli (také) konkrétní jazykové prostředky, srovnával podle mého názoru nesrovnatelné – pohyboval se totiž v naprosto různých jazykových rovinách a užíval nesouměřitelné pojmy. A třetí, poslední výtku, bych rád upozornil na nebezpečí generalizací a hrozící povrchnost, i když chápu, kolik toho musí v hodinové přednášce i v diskusi zůstat nevysloveno: snad až příliš často přednášející prohlašoval, že prostředky typické pro dvě různá média jsou úplně stejné. Řekl bych, že šlo o dojem, nikoliv o podání výsledků nějakých analýz. (Taková srovnání vyvrcholila v diskusi, když jeden z posluchačů prohlásil, že smsky a vzkazy na ledničku obsahují naprosto tytéž zkratky a značky.) Ale i když uvádím tyto námitky, byl jsem velmi rád, že jsem na Šlerkovu přednášku zašel.

František Martínek

Šlerka v síti

rozhovor

S Josefem Šlerkou, včerejším dvojnásobným přednášejícím, jsme se rozhodli udělat rozhovor netradiční, leč vztahující se k letošnímu tématu. Namísto rozhovoru nad kávou jsme vyzpovídali Šlerkovo virtuální ego na síti Facebook.

Považuješ házení vajec na předvolebních mítincích ČSSD za legitimní projev nesouhlasu?

Ano. Ale v posledních fázích už to vypadalo spíše jako z Monty Pythonů.

Jsi pro užší spolupráci států Evropské unie v oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky?

Ano. Je nutné vytvořit suverénní mocenskou strukturu, která bude paralelní vůči Číně, Indii, Rusku i USA, a to nepůjde bez přiblížení zemí EU v této oblasti.

Máš rád sýry?

Ano, jsem jejich fanouškem.

Chystáš se po Šrámkově Sobotce v dohledné době za kulturou?

V týdnu po Sobotce půjdu do Divadla v Celetné na Dona Quiota.

Máš hodně přátel?

Mám jich přesně 255.

Jsi spíše muž, nebo žena?

Nedávno mi v testu vyšlo, že jsem ze 73 % muž.

Jsi pro snížení věkové hranice u volebního práva?

Ne. Nevidím k tomu žádný důvod. Je to věc zvyku a ten by se neměl měnit bez důvodu.

Máš rád upíry?

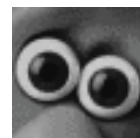
Ano. Sám jsem Upír Jedi.

Jaké je tvé politické přesvědčení?

Jsem liberál. Vyšlo mi to v testu.

Kdybys byl některým z moderních filozofů, kterým?

Hegel. Rozhodně. Vyšlo mi to v testu.

Vít Prokopius

Zdroje knih a časopisů na internetu

internety

Jelikož nám na pondělní přednášce Mgr. Jana Lukavce s názvem *Knihovna 21. století* nefungoval internet, přislíbili jsme, že dodatečně zdroje digitalizovaných knih a časopisů publikujeme. Děkujeme Janu Lukavcovi za jejich zaslání.

České zdroje:

Národní digitální knihovna (<http://www.ndk.cz>). Jádrem NDK jsou tři velké národní projekty:

Manuscriptorium (<http://www.manuscriptorium.com>) je systém pro vytváření sbírek a zpřístupnění informací o historických a vzácných dokumentech na Internetu

Kramerius (<http://kramerius.nkp.cz>) se zaměřuje na ochranu a zpřístupnění periodik, knih a ostatních dokumentů publikovaných od roku 1801

WebArchiv (<http://www.webarchiv.cz>) je digitální archiv českých webových zdrojů, které jsou shromažďovány s cílem jejich dlouhodobé ochrany a zpřístupnění

Česká elektronická knihovna – Poezie 19. a začátku 20. století (<http://www.ceska-poezie.cz>)

Digitální knihovna elektronických knih UTB ve Zlíně (<http://www.knihovna.utb.cz/digital>) Vědecké publikace z produkce prestižních světových nakladatelství, převážně v angličtině

České texty elektronicky (<http://cte.cuni.cz>)

Digitalizovaný archiv časopisů ÚČL AV ČR (<http://archiv.ucl.cas.cz>)

Gutenberg.cz (<http://www.gutenberg.cz>)

Palmknihy – server sloužící k popularizaci a distribuci elektronických knih (<http://www.palmknihy.cz>)

Zahraniční zdroje:

Project Gutenberg (<http://www.gutenberg.org>)

Gallica (<http://gallica.bnf.fr>)

Polska Biblioteka Internetowa (<http://www.pbi.edu.pl>)

Michael: Multilingual Inventory of Cultural Heritage in Europe (<http://www.michael-culture.org>)

Perseus Digital Library (<http://www.perseus.tufts.edu/hopper>)

Google Book Search (<http://books.google.com>)

Directory of Open Access Journals (<http://www.doaj.org>)

New Zealand Digital Library (<http://nzdl.sadl.uleth.ca/cgi-bin/library.cgi>)

redakce

Prezentace Vokabuláře webového

recenze

Boris Lehečka a Alena M. Černá z Ústavu pro jazyk český prezentovali jeden z hlavních současných projektů oddělení vývoje jazyka – Vokabulář webový. Jde o internetovou aplikaci (<http://vokabular.ujc.cas.cz>) zpřístupňující široké veřejnosti v jednotném vyhledávání většinu z existujících slovníků staré češtiny; odděleně lze pak hledat v jednotlivých tzv. nezapojených slovnících z doby barokní a obrozenské (např. Rosův, Dob-

rovského, nikoli však Jungmannův), v naskenované lístkové lexikální kartotéce Jana Gebauera a ve Staročeské textové bance (z různých důvodů postupně vznikající alternativně diachronní složky Českého národního korpusu). Pro mnoho podrobnějších informací je možno odkázat do rozhovoru uveřejněného ve včerejším Splav!u a v nezkrácené podobě na festivalovém blogu (<http://www.sramkovasobotka.cz/blog>).

Prezentace měla bohužel charakter poněkud suchého referátu; domnívám se, že pro většinu publika nepohybující se příliš v prostředí akademické jazykovědy nebylo snadné udržet pozornost. Rezervy byly na straně přednášejících (A. M. Černá z velké části své pasáže prezentace četla, třebaže připraveným a intonačně citlivým způsobem), ale zřejmě i v organizaci – namísto by asi byla lepší informovanost přednášejících o složení a potřebách publika.

Problém nebyl v odbornosti a nepochopitelnosti prezentovaného (až na občasné užívání termínů „lemmatizace“, „tagování“, „excerpce“ bez osvětlení, popř. připomenutí ze včerejší korpusové prezentace), ale v nezajímavosti výkladu. Historická slovní zásoba je podle mě pro mluvčího češtiny přirozeně zajímavá a v popularizační prezentaci lexikografického projektu by se toho jistě dalo využít volbou přitažlivých příkladů. Publikum však pohříchu vidělo jen projekci pohybu v aplikaci s množstvím dokladů a slovníkových hesel špatně čitelných pro nedostatečnou velikost. (Navíc je např. podoba standardního hesla Staročeského slovníku vůči laikovi velmi nepřívětivá.) Monotónní byl také značně detailní popis vyhledávacích postupů a užívaných regulárních výrazů – myslím, že zaujmout publikum pro možnosti je u takové prezentace důležitější než učit je technické formulaci vyhledávacího dotazu, již si zájemce koneckonců může snadno nastudovat.

Oživení přišlo ke konci prezentace a v následné krátké diskusi. Mluvílo se o tom, jakým skupinám uživatelů Vokabulář již slouží, i o možnostech intuitivizace vyhledávání pro neoborníky.

Radek Ocelák

Máte svoje oblíbené stránky? Odberajte ich!

internety

Dnešný diel seriálu je venovaný tomu, ako si zorganizovať, ktoré zdroje chcete na internete čítať. Informácií je na internete zálaha a každý človek sa skôr či neskôr ustáli na niekoľkých weboch, ktoré pravidelne sleduje. Takéto weby si samozrejme môžete dať do záložiek vášho prehliadača, a niekedy sa k nim vracat'. Pokiaľ však chcete sledovať správy, novinky či diskusie z istej oblasti a zaujímajú vás stránky, na ktorých sa často pridáva nový obsah (spravodajské portály, odborné a kultúrne časopisy, blogy, diskusné fóra), je najlepšie využiť tzv. RSS čítačku. Táto zabezpečuje, že sa k vám aktuálne informácie dostanú vždy v čase, keď sa na stránkach objavia.

System RSS čítačky je podobný predplácaniu časopisu v papierovej podobe. Nájdete si zdroje, ktoré vás zaujímajú, a rozhodnete sa ich odberať. Výhodou internetovej verzie však je, že je možné na jednom mieste kombinovať viac zdrojov z úplne rôznorodých sfér vašich záujmov. Nové články z odberaných stránok sa vám v čítačke zobrazujú buď celé, alebo len vo forme perexu. Na celý článok v jeho pôvodnom umiestnení sa potom dostanete kliknutím na jeho názov. V každom prípade dokážete vždy veľmi rýchlo posúdiť, či boli publikované nové informácie, na ktoré sa chcete pozrieť. Najväčšou výhodou čítačky je jej prehľadový charakter. Funguje ako organizátor všetkých zdrojov, o ktorých chcete vedieť.

Na akom princípe čítačka funguje? Mnoho webových stránok publikuje záznamy svojich aktualizácií, nazývaných „zdroje“ (RSS feed alebo RSS kanál), ktoré informujú o tom, že na stránky bol pridaný nový obsah. Zdroj môže mať i iný formát než RSS (používa sa ešte napr. Atom), ale RSS technológia je najobvyklejšia. Po náhľade do českých kultúrnych a literárnych časopisov ako A2, Literárni noviny, iLiteratura, Portál české literatúry apod. som zistila, že RSS kanál majú. Pre spravodajské portály ako iDNES.cz, respekt.cz, aktualne.cz, Britské listy a ďalšie je to úplná samozrejmosť. Značenie RSS kanálu je však často veľmi úbohé, takže odporúčam použiť vyhľadávanie v texte webu Ctrl+F, niekedy však RSS prehliadaním textu nenájdete. Označuje sa totiž často i formou ikonky, ktorá sa zaužívala pre čítačku rozšírenia Mozilly Firefox (na obrázku). Pokiaľ ide o úzkotematické weby, čítačka sa vzťahuje na všetky nové príspevky na webe, na veľkých spravodajských portáloch je v zásade možné odberať len konkrétne vybrané rubriky, ktoré vás zaujímajú.

Existuje niekoľko typov RSS čítačiek. Niektoré sa inštalujú ako software do vášho počítača, niektoré fungujú ako rozšírenie webového prehliadača. Z čítačiek prvého typu je často používaný FeedReader (pre operačný systém Windows), ako rozšírenie webového prehliadača si popularitu získal doplnok pre Mozillu Firefox s názvom Sage. Čítačky môžu mať i podobu webových aplikácií, najpoužívanejšou z nich je ďalší z Google nástrojov – Google Reader.

Praktický rozdiel čítačiek je v tom, či pracujú on-line, alebo off-line. Off-line typy si je potrebné spravidla inštalovať a články, ktoré odberáte, sa sťahujú do vášho počítača. To môže rýchlo viesť k zahlteniu vášho hard disku. Na druhej strane si však články môžete čítať i v momente, kedy nie ste pripojení k internetu, i keď pripojenie je nutné aspoň na moment stiahnutia dát do čítačky. Výhody on-line čítačky sú v tom, že sa k databáze vašich článkov dostanete z akéhokoľvek počítača, pričom ten vlastný nekrmíte zbytočnými informáciami a okrem toho je možné články zdieľať s inými užívateľmi. Väčšina užívateľov čítačiek na blogoch doporučuje používať čítačky on-line. Ja trávim veľa času vo vlaku, takže myslím, že je rozumné oba typy čítačiek kombinovať. Ďalej sa zameriam na čítačku Google Reader.

Ako si odoberanie článkov do čítačky nastavíte? Pokiaľ máte Google účet, stačí si aktivovať službu Reader. Články z rôznych zdrojov do nej môžete pridávať priamo z čítačky cez odkaz „pridať odber“ s uvedením URL adresy stránky,

ktorá vás zaujíma. Pokiaľ narazíte na RSS kanál pri čítaní nejakého webu, je možné odber pridať aj kliknutím na RSS kanál na príslušnej stránke. Následne dostanete na výber možnosti pridať odber na Google Homepage alebo do Google Readeru.

Zdroje, ktoré odoberáte, je dobré zatriediť si do zložiek, napr. internet, filozofia, kultúra, správy zo SR. Jednotlivé články si môžete označovať ako obľúbené, prípadne ako neprečítané. Odber článkov môžete kedykoľvek zrušiť.

Medzi moje obľúbené vlastnosti Readeru patrí možnosť zdieľania článkov s ostatnými užívateľmi. Povedzme, že každý z vašej inštitúcie sleduje niekoľko stránok a pokiaľ nejaký považuje za zaujímavý, skrátka na neho upozorní svojich kolegov: novinky z odboru, informácie o seminároch, pozvánky na konferencie atď. Jednoducho kliknete na „zdieľať“ a prípadne môžete upresniť skupinu vašich priateľov, ktorí majú článok dostať. Pokiaľ vaši kolegovia či priatelia tiež používajú Google Reader, objaví sa im článok, ktorý ste s nimi nazdieľali, v zložke „Zdieľané položky priateľov“. Môžete im ku článku poslať i vlastný komentár. Pokiaľ túto čítačku nepoužívajú, môžete im článok poslať e-mailom.

Milena Fridmanová

OMG, ďalší rozhovor

rozhovor

Po skončení prednášky som s Evou Lehečkovou zamíril do blízkej kavárny s úmyslom položiť jí niekoľko doplňujúcich otázok k prednáške. Nakoniec to ale dopadlo tak, že ona kladla dotazy mně, jakožto člověku přímo postiženému internetovou češtinou a komunikací obecně...

Jak dlouho už jsi na internetu?

Častěji používám internet někdy od roku 2003, do té doby to byly spíš drobné výpravy v rámci hodin programování ve škole. Hlavní zlom přišel před třemi roky, kdy jsem si nechal dovést internet rovnou domů. Takže jsem vlastně dost nováček.

Kolik času denně strávíš komunikací po internetu?

Na to je těžké odpovědět. Pokud by šlo o čas, kde „jsem on-line“ a během kterého se občas zapojím do nějaké diskuse nebo se aspoň podívám na nové příspěvky ostatních, může to být tak 10–12 hodin denně. Kolik času skutečně strávím tímhle, opravdu neodhadnu, ale určitě je to víc, než je zdravo. A bezesporu nejvíc to bylo v době, kdy jsem měl zaměstnání s pevnou pracovní dobou a osm hodin denně jsem proseděl v kanceláři u počítače.

Co ti na internetové komunikaci připadá zajímavé?

Líbí se mi, jak je různorodá. Nabízí mnoho různých možností, jak s přáteli komunikovat – teď mám na mysli zejména nejbližší okruh přátel, které můžeš kontaktovat po telefonu,

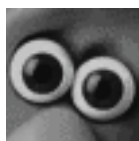
přes e-mail, přes instant messaging, napsat jim na Facebook nebo na diskusní fórum, buď do soukromé pošty či uzavřeného klubu, nebo do otevřeného fóra. Zajímavé je, jak každý z těchto komunikačních kanálů má svá vlastní pravidla, své výhody a nevýhody, klade různé nároky na volbu jazykových prostředků. Druhá věc je, zejména v případě blogů nebo internetových diskusí s pravidelnými návštěvníky, že na internetu se člověk může prezentovat takřka výhradně psanou řečí, tedy nemá k dispozici nonverbální prvky komunikace, nejde o to, jak se obléká nebo jak vypadá. U přispěvatelů je obvykle hodně vysoko hodnocena kreativita, humor a intertextualita, takže to bývá zajímavé čtení. A pokud chce člověk splnit předpoklady pro zapojení se do nějaké komunity, která na tohle dbá, je to i hezké slohové cvičení.

Jak to s těmi komunitami vypadá? Jak fungují?

Myslím, že pro mnoho lidí, kteří z nějakých důvodů nenacházejí lidi sobě podobné ve svém okolí, je internet vynikající možností takové najít alespoň ve světě internetu, ve kterém fyzická vzdálenost nehraje roli. Kromě toho, že takovou komunitu lidí spojuje zájem o podobná témata, platí princip, o kterém jsem mluvil předtím – lidé v rámci jedné komunity obvykle používají svůj vlastní jazyk, určitý slang, který je spojuje. Jedním z hlavních znaků příslušnosti ke komunitě je schopnost komunikovat jejím kódem, odkazovat ke stejným memům a užívat stejné patterny.

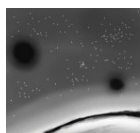
Můžeš uvést nějaké konkrétní příklady?

V jedné komunitě, ve které se pohybuji, je například v oblibě vynechávat zvrtné zájmeno se, takže vznikají věty jako „Směju!“, nebo přesouvání pomocných sloves na konec věty oproti běžnému větnému členění, tedy například „Labe za soutokem na Vltavu přejmenoval bych.“ Další věc jsou patterny jako „Bába nebo sníh“, což má význam „vždyť je to jedno“ a odkazuje k článku na serveru iDnes.cz z roku 2004 o traktoristovi, který při jízdě bez stěračů přejel chodkyni a odjel v domnění, že přešel jen hromadu sněhu. Další je třeba používání akronymu INRI namísto obvyklého paninternetového IMHO, rozšířené od doby, kdy jeden uživatel okomentoval jiným uživatelem vložený obrázek Ježíše humornou poznámkou „IMHO INRI“. Některé z nich jsou natolik silné, že se začnou používat i mimo internet.

Vít Prokopius

„Napiš, jak se žije na Šolcárně“

mimo

Šolcův statek je památkově chráněná roubenka ve městě Sobotka, rodiště a místo skonu básníka Václava Šolce, rekonstruována ve 20. a na začátku 21. století. „Šolcárna“ je Mekkou každé Šrámkovy Sobotky. Po celou dobu konání festivalu se tam scházejí nej-různější lidé. Statek za poslední roky navštívily také známé osobnosti, např. Bára Hrzánová či Bořivoj

Navrátil. Výstavy a lapidárium lákají turisty k prohlídkám. Místo setkání legendárních Zdělců. (*Heslo na Wikipedii někdy v budoucnu.*)

Jojo, na Šolcárně to fakt žije. Od začátku do konce. Všechny důležité hovory, porady s náčelníky kmene, oslavy a hudebně dramatické večery se odvíjejí tam. Kdo si myslel, že 53. Šrámkova Sobotka byla zahájena ve sporně, ten se pekelně zmylil. Kdo nikdy nebyl na statku, fakticky nebyl na Šrámkově Sobotce. Přesto byl kruh Zdělců a zasvěcenců vnějšmu světu na dlouhou dobu uzavřen. Naštěstí ne navždy. Uvedený geometrický útvar se postupem času začal pomalu otevírat, šolcárnašti dali šanci některým cizákům a vzali je mezi sebe. Obávám se ale, že i tak jsme svým předloňským nastěhováním zřejmě způsobili domácím šok – na zahradě se jim usídlili nějakí čtrnáctiletí pazdráti (slovy Helenky Ježkové), začali stavět stan a solit plže. Hruža!

První dva roky jsme se dočkali spíše odměřeného chování a konverzace o ničem složitějším než o počasí. Samozřejmě ne od všech. Byli jsme rádi, že máme kde spát, a snažili jsme se proto trochu zapojit, pomoci a přijít Sobotce na chuť.

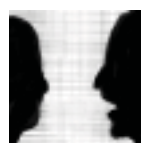
Letos, kdy už je Šolcárna jako ze škatulky, spíme v kůlně. A zřejmě nejsme takový pazdráti, protože naše vztahy s původním osazenstvem jsou už relativně dobré. „Naše“ kůlna je dokonce tak populární, že byla navštívena i místní mateřskou školkou hned po výstavě. Ukázali jsme dětičkám lepidla (na plže nepoužitelná), ředidla (pro dlouhé zimní večery), štafle (sloužící jako sušák) a sekačku (věšák na rohlíky). Byly nadšeny.

Žít celý festivalový týden na Šolcárně opravdu stojí za to. „Nasosalí“ jsme atmosféru, vernisáže jsme měli přímo před nosem, na semináře a divadla jsme si trávou vyšlapali dálnici (citát Elišky). Když jsme pověřeni úkolem hlídat statek a provázet návštěvníky po výstavách, máme možnost prošmejdit budovu od sklepu až po půdu a pohrbat se ve fešné veteši pod střešou, a některé večery (pokud je přítomen pan Hlobil a J. Š. Svěrák) to máme i s hudbou. Statek, to je prostě svět sám pro sebe.

P. S.: Ten zdupaný a od frisbee posekaný trávník se doufám zmatoří dřív, než přijede pan Samšiňák.

TaTerka (16)

rozhovor

Šolcárna: Ať žijem!

Rozhovor s Danielou a Gábinou Haasovými

Pravdivé byly stížnosti, které upozornily na odbyté referování o letošním slavnostním otevření konečně zrekonstruované Šolcárny. Proto dodatečně přinášíme rozhovor s matkou a dcerou, dvěma dobrými dušemi ze spolku Zdělců.

Můžete nezasvěceným přiblížit, co je to sdružení Přátel Šolcova statku a kdo se za ním skrývá?

Je třeba to vzít ze široka. Já (Daniela, L. N.) sem jezdím už od čtvrté Šrámkovy Sobotky, tedy od roku 1960. Dlouhá léta jediný prostor, kde se mohli scházet lidé, byla Humprechtova síň v restauraci Na poště. Až do roku 1985 se tam přirozeně scházeli všichni studenti, učitelé, organizátoři i Sobotečtí a žili spolu; dnes je tam kuchyň.

Ano, společný prostor mi tu dnes chybí. Má ho sice suplovat zahrada Šrámkova domu, ale na ni lze spoléhat jen v teplých dnech a ani tak nefunguje ideálně.

No právě. Jakési pokusy oživit tradici Humprechtovy síně tu sice byly, jenže nevyšly. Myslím například projekt profesora Hausenblase a Hanky Kofránkové „hospoda U sovy“ v maštali u Šolcárny. Chyběl společný prostor, kde by se přirození vůdci, jako byli dřív Karel Samšiňák a profesor Václav Kamelský, mohli dále realizovat. Oba třeba, ať vzpomeneme alespoň na jednu recesi, zorganizovali natruc režimu svobodné volby pasáčka a princezničky, navařil se volební gulášek atp.

A jak se tedy v hledání společného prostoru pokračovalo?

V roce 1974 se Karel rozhodl, že by bylo hezké mít v Sobotce výstavní síň. Měl totiž spoustu kamarádů mezi výtvarníky a chtěl je zvát sem. Tak vznikla galerie, která se později stala dalším místem společných setkání. Jenže když padla Pošta, začalo se to už členit na Šolcárnu, kam chodila naše parta, studenti zůstávali na koupališti, kde si dělali svůj program, a místní bohužel chodit přestávali též. Tehdy začalo to nepěkné generační oddělování.

Kdo jsou vlastně Zdělanci, jak je starším členům sdružení přezdíváno?

Hodně lidí si myslí, že si hrajeme na nějakou nedejbože národní elitu, ale tak to není. Kdysi se nějaká SOUDRUŽKA při pohledu na nás rozčílila, jak prý můžeme tak pít, když si říkáme „zdělanci“. Tak už nám to zůstalo.

Jaká je historie rekonstrukce Šolcárny?

Karel si začal stěžovat, že stavení chátrá, vyspravoval sice jednotlivosti, ale to nestačilo. Jak Karel stárl a chřádl, začali za ním docházet představitelé města s žádostí, aby dům věnoval zpátky městu. Jenomže Karel si přál zachovat tradici výstavnictví, dokonce si vymyslel, že by se z maštale mohlo stát lapidárium. Tak jsme s ním tři roky řešili, jak tuto ideu zachovat. Dohodli jsme se, že ideálně by se o dům mohl starat jeho syn Jan a o kulturní stránku se postaráme my – jeho přátelé.

Pak vzniklo občanské sdružení?

Ano, pak jsme uzavřeli smlouvu na věčné břemeno na to, abychom tu pořádali výstavy a kulturní pořady. Jana Samšiňáka to začalo bavit. My jsme mu pomáhali řešit hlavně komunikaci s úřady a organizovali jsme vyklízecí brigády. Samšiňák platil rekonstrukci. My jsme zaplatili oporu všech výstav, totiž závěsný systém. Po Karlově smrti jsme se

okamžitě rozhodli pojmenovat galerii po něm. Kvůli tomu jsme nechali vyrobit i desku od výtvarnice Diany Winklerové, která vytvořila i obnovenou plaketu Václava Šolce. Spolu s ní jsme též vymysleli nápis na štítu Galerie Karla Samšiňáka.

Takže předpokládám, že označení „městská galerie“, které visí třeba na soboteckém MIC, je zavádějící.

Ano, nejen dnes, ale vlastně již dvacet let je to nesmysl. Už jsme to Honzovi Janatkovi říkaly, ale asi neměl zatím čas s tím něco provést.

Jak vypadaly zahajovací vernisáže?

Občanské sdružení vzniklo v roce 2005, takže výstavy jsme už nějaké uspořádali. Předloni výstavu Aleny Antalové, vloni proběhlo Souznění autorů Ivana Šmída, Matěje Škody a Zuzany Rozsypalové. Pokřtění galerie však proběhlo až letos, po dokončení rekonstrukce statku. Letos jsme také zahájili plnou výstavní sezónu; dosud se vystavovalo jen po dobu Sobotky, od letoška budeme pořádat akce od května do října.

Takže jak to bude vypadat letos?

Do ŠS probíhala výstava Zdeňka Mrkáčka a v neděli byla zahájena výstava Jana a Stanislavy Kavanových. Pak uspořádáme ještě dvě. Všechno bude včas viset na našem webu.

Znamená to, že sem jezdíte už nejen na Sobotku, ale po celý ten půlrok?

Vlastně ano, protože vždycky sem někdo musí přijet výstavu instalovat, uspořádat vernisáž a dle potřeby zajistit kulturní program, odvozy věcí apod. Naštěstí z místních máme k dispozici pro případ potřeby Dragu Zlatníkovou a Honzu Janatku.

A jak tedy vypadaly ty letošní vernisáže?

Pátého července byla slavnostně pokřtěna galerie. Jan Samšiňák byl v baráčnickém kroji, otevřel prostory a krátce přivítal hosty. Všechno to režírovala Hanka Kofránková, o Karlu Samšiňákově a historii galerie měl projev Aleš Fetters. Stanislava Kavanová pak věnovala sdružení bustu Karla S. A k tomu všemu hrála muzika. Druhý den při otevření lapidária recitoval Bořivoj Navrátil.

Nakonec se zeptám, co říkáte letošní ŠS?

Téma je sice zajímavé, ale pro starší zřejmě příliš vzdálené. Je tu málo poezie. Chybí nám zahajovací melodie Jiřího Srnky, takže to vypadá, že se zapomíná na tradice. Zahájení bylo rozpačité, se světlými momenty, ale příliš improvizované. Taky nám vadil Šrámek vystrčený do předsálí.

Veškeré informace o sdružení Přátel Šolcova statku, historii rekonstrukce statku, pozvánky na aktuální i připravované výstavy najdete na adrese www.solcuvstatek.cz.

Lukáš Novosad

Dva centimetry od vrcholu

recenze

Včerejší autorské čtení bylo kvůli přeprškám přesunuto do Solnice. Nakonec sprchlo i v sále: texty Tobiáše Jirouse zanechaly v myslích posluchačů stopu asi jako letní přeprška. Tento básník a prozaik, který je paradoxně považován za provokatéra, přijel přečíst ukázky ze svých dvou vydaných prozaických knížek, a to povídkového debutu *Počkej na mě, Valentýne* (2003), deníkové prózy *Než vodopády spadnou* (2005), a z knížky připravované. Jak se to s tou provokací tedy má?

Tobiáš Jirous píše v ich-formě a sám své texty označuje za autobiografické. Jeho vypravěč mluví o sobě, o vlastním dětském světě („odkoukal jsem to od holubů: jen tak se po očku dívat do dálky“), o svém dospívání a dospělosti. Sem tam utrousí vtipný postřeh, přičemž se často obrací na své imaginární čtenáře: „nikdy neříkejte dětem, co se jim v dětství stalo, jinak se jim jejich vzpomínky zdeformují a ztratí své vlastní zážitky“. Časté jsou pasáže, které jsou psány se záměrem působit komicky, například líčení toho, jak byl při castingu zařazen do složky „zvláštní typ“, vedle složek „skejták“ a „podnikatel“.

Autor nevytváří jednolitě příběhy se zápletkou a vyvrcholením, ale asociativně pospojovává své dojmy, pozorování a drobné příhody ve splývavý proud bez point. Nevytváří nové fikční světy s vlastní strukturou, ale s umem kavárenského vypravěče učesává to, co zažil. Svědčí o tom např. povídka, kterou založil na tom, že převyprávěl text o líbání, který napsal pro teenagerovský časopis, i s kritickými komentáři korektorky; a samozřejmě deníková próza.

Právě ta je hodnocena jako provokativní, poněvadž u řady čtenářů vzbudila vlnu nevole, ba autorovi nadělala nepřátele. Nikoli však kvůli tomu, že by se dotýkala ožehavých témat týkajících se každého člověka, ale protože autor v zápisech nechává vystupovat skutečné osoby, jako například když líčí, jak spal se Sabrinou, ex-přítelkyní Emila Hakla. Jeho otevřenost v oblasti vlastní sexuality je přirozená, nijak násilně strojená, třeba když vypráví, že jako kluk zjistil, že si ústy nedosáhne na penis; a když z oněch nepřekonatelných dvou centimetrů udělá fatalitu bránící člověku dosáhnout toho, po čem touží, je to mile úsměvné. Je zřejmé, že textům Tobiáše Jirouse chybí nejen pevný tvar, který by nahromaděnému materiálu dal význam, ale i něco, co by si čtenář odnesl jako sdělení – nemůžu se ubránit dojmu, že autor tvoří z radosti mluvit, a nikoli z potřeby něco sdělovat.

Čtení přešlo jako přeprška, slovní proud bez formy a sdělení. A když se zamýšlím, co mi z něj utkví, tak jediné storka o dvou centimetrech dělicích vypravěčova ústa od špičky vlastního penisu – autorovi Tobiášovi se nedaří vyvrcholit.

Lucie Koryntová

Poslechy s Beatmanem

rozhovor

Kdy jsi začal s poslechem rozhlasových her?

Je to můj koníček již od malička. Kolem sedmi osmi let jsem začal poslouchat pohádky pro děti na gramofonových deskách. Nejprve klasické pohádky, například Spejbla a Hurvínka, později pak, kolem těch osmi let, to vykrytalizovalo v poslech her pro mládež.

Souvisí tvoje záliba s tím, že nevidíš?

Tehdy jsem si to samozřejmě neuvědomoval, ale když nad tím přemýšlím teď, tak zřejmě ano. Dnes se zajímám o rozhlasovou tvorbu z dramaturgického hlediska a čím dál víc komplexně. Fascinuje mě na tom ono kouzlo a imaginace příběhu. Ta možnost představovat si, co se v tom příběhu děje, když jej člověk jenom slyší. Uvědomil jsem si, že tam pro mě není žádný chybějící prvek jako třeba při sledování filmu, televize či divadla, kde občas potřebuji tlumočnicka obrazu pro komplexní pochopení děje. V podstatě při poslechu jsme na tom všichni stejně.

To, co pouštíš na festivalu, je tvoje soukromá sbírka?

To je strašně ošemetná otázka, ale ano, je to moje soukromá sbírka, i když občas je to trošku na hranici. Ty poslechy jsou koncipované jako rozhlasové semináře.

Stěžoval sis, že moc lidí nenavštěvuje tvé poslechové semináře. Proč si myslíš, že tomu tak je?

Podle mě za to mohou dva aspekty. První je, že na to lidi už nejsou moc zvyklí, a druhý, že se pořady občas kryly. I když paradoxně dnes už jich na poslechu bylo o dost víc než včera.

O co přišli ti, kdo tvé poslechy vynechali? V čem podle tebe tkví kouzlo poslechu?

V nekonečné fantazii. V možnosti představit si ony situace, prostředí, lidi...

Už jsi někdy v minulosti s rozhlasem spolupracoval?

Kdysi jsem pro rozhlas dělal poslechovou analýzu pořadů. Zkoumal jsem, jak moc jsou ty pořady staré a jestli můžou ještě do vysílání a tak podobně.

Baví tě letošní program?

Bude to znít jako klišé, ale musím říct, že letos mě baví enormně. Téma nových médií je pro mě navýsost atraktivní, protože člověk objevuje stále dokonalejší technické vymoženosti a produkty. To mě na tom fascinuje a ulehčuje mi to život. Zatím mě nejvíc zaujala přednáška o e-learningu.

Jak se ti v Sobotce orientuje?

Jsem tady počtvrté a ještě to nemám úplně zmáknuté. Zčásti je to stěhováním, ale na druhou stranu mě to asi konečně přinutí pořídit si toho vodícího psa.

Tvůj nejbližší pracovní cíl?

V první řadě dodělat školu, pak bych chtěl zakotvit v rozhlasu a žít se dramaturgií pořadů.

Veronika Maschková

On-line rozhovor s básnířkou Hanou „Hester“ Hadincovou

rozhovor

Jak ses dostala k internetovým literárním serverům a publikování světvorby online? Odkdy vlastně píšeš? Zveřejňovala jsi nějakou formou svoje díla už předtím?

Internetové literární servery jsem objevila víceméně náhodou, nejdřív to byl Písmák. Možnost okamžitého publikování s následnými reakcemi od čtenářů mě tehdy nadchla. Píšu odmala, nejdřív jsem si vymýšlela popěvky a říkačky, s bratrem jsme psali parodie na písničky. Někdy po pubertě jsem to začala brát vážně. V dobách „před internetem“ jsem až na pár básniček publikovaných v Kosmonoských novinách nezveřejňovala nic, jen jsem občas něco dala přečíst přátelům.

Jaký máš vztah k internetu obecně? K čemu ho používáš nejčastěji? Uměla bys se bez něj ještě obejít?

Internet je pro mě užitečný časozrout. Obejít bych se bez něj asi uměla, ale chyběl by mi hodně. Používám ho k vyhledávání informací, zvláště užitečná je pro mě možnost naplánovat si trasu, když kamkoliv jedu (jsem bludička). Samozřejmě využívám e-mail, platím přes net účty, čtu si zprávy, sem tam si po síti zahraju třeba slovní fotbal, vyhledávám si muziku na YouTube. A občas si přes net něco koupím.

Jaký jsi uživatel-čtenář? Kolik internetových autorů pravidelně sleduješ? Čteš na internetu spíš pro zážitek z kvalitní četby (podobně jako u „papírové“ literatury), nebo hlavně ze zájmu o tvorbu lidí, které znáš osobně?

Virtuálního života se v poslední době příliš neúčastním, ale číst si občas chodím. Sleduju tvorbu pár desítek konkrétních autorů a nahlížím, jestli se neurodilo něco nového, nadějného. A perly se najdou, ať už jde o texty, kterým by slušelo knižní vydání, nebo o , jimž dává další rozměr debata, která se pod nimi rozvine.

K jakým knihám se ráda vracíš? A co čteš zrovna teď?

Od útlého věku čtu všechno, co má písmenka, snad jen telefonní seznam se nečte dvakrát dobře. Teď jsem dočetla Cejch od Zdeňka Šmída, působivý pohled na česko-německé pohraničí v průběhu několika staletí. Opakovaně sahám třeba po Exupéryho Zemi lidí, po Myrerově Posledním kabrioletu, mám ráda knihy Johna Irwinga, Noaha Gordona, z poezie mě hodně oslovují třeba Šiktancovy Horoskopy, Český orloj, Adam a Eva. musím přiznat i vášeň pro literaturu méně hodnocenou – konkrétně pro knížky Stephena Kinga.

Tvoje básně jsou velmi precizní, každé slovo má své pevné místo. Jak dlouho ti obvykle trvá, než báseň dopíšeš? Kdy a kde píšeš nejraději?

Jak kdy. Někdy je báseň dílem pár minut, někdy leží nedodělaná dva, tři měsíce, čeká, až bude zralá. Některé nedozrají, některé spadnou a shnijou, ale občas se podaří utrhnout je v tu správnou chvíli. Kdy a kde píšu, to je dost jedno, námě postihne obvykle v nejnevhodnější chvíli. Tak si dělám poznámky – třeba i do mobilu – a pak přijde ten proces zrání, čekání, broušení.

Trochu osobní otázka: máš nějaké alternivity?

Měla jsem, ale vyvraždila jsem je.

Tereza Botlíková

Na obalu mléka to znělo tak báječně!

recenze

Divadlo Ježek a čížek pracuje s neherci z bezdomoveckého prostředí. Od svého vzniku před devíti lety nastudovalo 15 inscenací s více než 300 aktéry. Loutkové představení *Pixy* podle komixu Maxe Anderssona přineslo do Sobotky svět plný groteska, absurdity a nelehko rozluštitelných symbolů.

Na samém začátku se do diváka zasekne nápaditá zápletka: Poté, co Angíně a Alkovi selže ochranný oblek, Angína otěhotní... a jde na potrat. Jednoho dne jí však její potrácený syn Pixy zavolá z říše mrtvých a dožaduje se čtení pohádek a Dostojevského. Angína vyšle Alku, aby ji zbavil traumatizujících telefonátů a Pixyho zabil.

Cesta do říše mrtvých je plná mrazivých i vtipných epizod podávaných symbolickou formou. Tak si na začátku Alka dává drogu budoucnost, která se vyrábí z obyvatel třetího světa, učí se cestovat časomorem, který odděluje duši od těla, a setkává se s lidmi, kteří musejí prodávat svůj čas, aby mohli platit alimenty za nenarozené děti. Na klíčových místech je odkázán na vševědoucí krabici mléka, která je podle všeho popsána scénářem světa.

Divadlo se v podstatě odvíjí vyprávěním drobných epizod, které se Alkovi přihodily. Alka sám je nejednající antihrdinou, u něhož absence vlastní vůle a motivace nechává vyniknout nadosobnímu mechanismu světového dění, jemuž nikdo nerozumí, přestože se o něm může každý dočíst na krabici od mléka. Tak se kdesi stranou rozehrává plán nahradit živá těla „recyklotely“ vyvinutými z kondomů a pohraniční byrokracie pečlivě dohlíží na oddělování živých a mrtvých peněz.

Příběh, jehož je hrdina pouhou funkcí, je podpořen loutkovou formou divadla. Repliky jednotlivých aktérů jsou čteny statickými herci po stranách scény, střed je vyhrazen němému ději předváděnému maňásky, dřevěnými loutkami i skutečnými lidmi. Jednání odcizené hrdinovi je na výrazové rovině akcentováno odcizením hlasovým.

Právě pocit odcizení a nejasného propojení jednotlivých epizod putování se mi zdá být leitmotivem celé inscenace. Alka je ovládán světem, jehož pravidlům nerozumí, případ-

ně druhými postavami. Chybějící vůle není schopna ze sledu epizod poskládat souvislý příběh. Z toho pramenící bezmoc a roztržité linky mezi životním osudem aktérů a emocemi vyvolanými na straně diváků.

Taková kompozice klade podle mého soudu odlišné nároky na interpretujícího diváka. Skutečnost, že symbolicky přetřžený příběh nelze ani zdaleka vyložit souvisle, irituje, přestože nemusí znamenat jeho nedomyšlenost. Z indicií je možné poskládat různé obrazy a nic nenaznačuje, že by jeden z nich měl být ten poslední. To může být stejně dobře výrazem autorské a režijní intence jako výrazem neschopnosti domyslet příběh do konce.

Jan Puc

Vadní jsme my

recenze

Ve čtvrtek večer měli návštěvníci festivalu možnost zhlédnout představení divadla Ježek a čížek, jež pracuje s lidmi, kteří mají aktuální či minulou bezdomoveckou zkušenost. Do Sobotky Ježek a čížek přivezli divadelní adaptaci komiksu Maxe Anderssona *Pixy*, přičemž inscenace nápaditě kombinuje účinkování marionet, maňásků a živých herců. Ve hře sledujeme příhody, které v budoucím světě potkávají potrácený plod jménem Pixy, jeho rodiče, obyvatele říše mrtvých, tajné policisty a pár dalších. Prvním impulsem, který vede k celé sadě nejrůznějších dobrodružství v říši živých, v říši mrtvých a v mezisvětě mezi říšemi, je Pixyho telefonát z říše mrtvých jeho matce Angíně. Angína je existencí Pixyho natolik vyděšena, že poprosí Pixyho otce Alku, aby se vydal do říše mrtvých a Pixyho zabil.

Bylo by zbytečné popisovat podrobně všechny dějové zvraty, které Alku a Pixyho potkají. Tím hlavním, co si divák z jejich podivného putování odnese, je vize světa, kde jsou lidé jen loutkami v systému, v němž technologie (ani jiné části systému) neslouží lidem, ale naopak lidé se jim přizpůsobují (viz Alkova poznámka, že „vadní jsme my“, ve chvíli, kdy selžou ochranné obleky). Světa, ve kterém se na krabicích od mléka objevují zprávy i návody, resp. příkazy, co dělat (v říši mrtvých, kde jde vše pozpátku, pak krabice předpovídají budoucnost), takže centralizovaný systém krabic od mléka úspěšně plní funkce masových komunikačních médií a zdá se, že kromě krabic od mléka a televize neexistuje jiná institucionalizovaná sféra, kde by lidé mohli více či méně svobodně vyjadřovat své názory a sdělovat si informace. Světa, ze kterého není úniku, protože ať se nacházíte v jakékoliv z jeho říší, je to všude stejné. A ani na první pohled ze systému vystupující společenství potrácených plodů není skutečnou alternativou. Plody se sice nemohou přímo začlenit do systému (protože nemají těla), nicméně nenabízejí nic, co by systém ja-

kýmkoli způsobem překračovalo či alespoň negovalo, naopak v plodové subkultuře jsou násilí, drogy či touha po materiálních statcích přítomné ještě obnaženěji než jinde a jedinou odpovědí na beznaděj světa je potřeba užívat si a užívat si i násilí, kterému se stejně nelze vyhnout.

Co se týče samotné inscenace, zde je na místě vyzdvihnout režijní nápad na využití loutek a maňásků. Tím, že na scéně vesměs vidíme i vodiče a vodičky loutek, a také tím, že postavy nejsou mluveny přímo vodiči, ale mluví je jiní na scéně přítomní herci, je totiž zdůrazněn moment ovládnutí a skutečnost, že postavy vesměs nejednají samy ze své vůle a bez vnějších impulsů, ale jen vykonávají, co jim kdo řekne, či reagují na situace, ve kterých se ocitnou. Přes všechna zde uvedená pozitiva je však třeba říci, že v inscenaci mnohem lépe funguje první půlka, kde se seznámíme s postavami a vidíme Alku úspěšně proniknout do říše mrtvých. Druhá polovička působí hlavně jako sled různě bizarních příhod, ve kterém je poměrně obtížné sledovat, proč vlastně postavy prožívají to, co se jim děje. V každém případě však stojí za to hru zhlédnout a těm, kteří sobotecké představení neviděli, nelze než doporučit další uvedení, ať na podzim na Komiksfestu či jinde.

Zuzana Kubišová

Pozitivní recenze ve Splav!u

recenze

Předem se čtenářům musím omluvit za otravně pozitivní recenzi bez ostnu, nebo vůbec výrazného názoru. Koncert byl velice příjemný. Produkce začala po menších potížích se zvucením a nesla se v poměrně vstřícném, mírně familérním duchu. Hráči byli velice dobří, zejména kytaristé. Klouzali mezi blues, folkem a blues-rockem a to mi bylo vcelku příjemné, i proto, že nepatřím k fanouškům ani jednoho z těchto žánrů. Mírná narušení zaještěho stylu – mám na mysli chvíle, kdy kytarista náhle přidal na intenzitě zpěvu, případně na razanci hry – koncert výrazně oživovala.

Texty byly vesměs poměrně chytré. Potěšilo mě, že píseň o Vítězslavu Nezvalovi byla vkusná a nepatetická; milý byl občasný, možná zdánlivý, cynismus. Některé texty byly neutrální, jiné lehce morbidní, další vyjadřovaly všeobecnou otrávenost ze života. Výborná byla málem závěrečná píseň o skinheadech: poklidný rytmus a „vánoční“ cinkání podtrhovalo text, který byl poměrně dost nehezky, nepříjemný, a přitom pojednával o zcela představitelné situaci, do které se dostane náhodný svědek páchaného násilí. Konkrétně v této písni je zajímavě použit zvuk chřestění řetízky, převalovaných po povrchu a pouštěných na povrch bubínku.

Upřímně řečeno, nic tak hořlavého, aby si to říkalo o podpal, jsem neviděl a neslyšel. Příjemné, veselé, občas přiměřeně pálivé.

Antonín Handl

Výsledky soutěže

Včerejší soutěžní úloha v sobě skrývala drobnou zapeklitost, v podstatě sociologický experiment. Pokud jste v zadané mřížce vyškrtali antonyma všech slov z legendy (tedy slova NOC, ZLO, MOLL, TĚLO, SIMON, HRUBOST, JANG, ZIMA, HODNĚ, POD, VODA, BRZY, JISTOTA, VĚSTNÍK, TMA, TAM, ZPĚT), objevila se vám tajenka SEVER. Rázem se naskytla otázka, co je tedy správnějším řešením – SEVER (tajenka), nebo JIH (antonymum tajenky)? Úmyslně nebylo poskytnuto žádné pevné vodítko a předem jsme se rozhodli, že budeme uznávat obě varianty.

Většina soutěžících nakonec zvolila jižní variantu, což považujeme za pozitivní známku toho, že myšlenková hravost, či snad abduktivní uvažování, není účastníkům festivalu cizí.

Úspěšnými řešiteli soutěže se stali a na sladkou odměnu nárok mají:

Pavel Fuchs (jih)

Kateřina Slušná (zadala pro jistotu obě varianty)

Lea Vejclová (jih)

Johana Lomová (jih)

Jan Chromý (jih)

Radka Šmahelová (sever)

Michal Sedláček (jih)

Milan (sever)

Michaela Otterová (jih)

Nelly Pelc Vostrá (jih)

Výherce hlavní ceny byl vylosován pomocí funkce RAND() v Excelu. Hodnotnou publikaci získal Pavel Fuchs. Gratulujeme!

Všechny ceny jsou k vyzvednutí v redakci Splav!u (náměstí nad veřejnými záchodky).

Ondřej Šmejkal

Čtvrtek

stalo se

Ondřej Černoš si objednal kabely v Jičíně – bohužel v tom Novém. V redakci se objevil další potravinový balíček. Google nově umožnil třídit vyhledávané obrázky podle typu jejich licence. Nejmenovaný návštěvník odpoledního semináře nelibě komentoval velikost písma v prezentaci Josefa Šlerky. Zlatníkovi si přes redakci předali několik pastí na myši. Déšť v Sobotce kulminoval v 15.56. Na Šrámkově hrobě se objevilo čerstvé (zmoklé) polní kvítí. Uplynul jeden den od chvíle, kdy jsme naposledy zmínili Krále popu. Radim Kučera nechť se hlásí v redakci na brigádu – čištění stolu.

Fotoromán

13

What are you doing?

Latest: Piji, hodně piji, ale rozkošnický, nikdy se neopijím. Není to žádné opájení se, vyji jen s vlky, abych jim natrhal trochu hvězd s nebe. less than 5 seconds ago

anarchista77 Piji, hodně piji, ale rozkošnický, nikdy se neopijím. Není to žádné opájení se, vyji jen s vlky, abych jim natrhal trochu hvězd s nebe. 26/05/1917

anarchista77 Proč tu nejsi? 20/03/1917

anarchista77 Přinesli večerní polévku. Vypravovali, že na kostele vyvěsili černý prapor. 23/11/1916

anarchista77 Bylo by smutné, kdyby mne byl básník nechť úzkých, když jsem ho nejvíc potřeboval... 19/10/1916

anarchista77 Hnětou nás ještě, lisují, pilují, my tu tam sa něco wylapisujeme, co bude škvára a co ruda, to se ještě uvidí. 30/11/1915

14

Fráňa Šrámek jede domu z vojny!!! před 37 sekundami · Okomentovat · Líbí se mi

Milka Hrdličková likes this.

Napsat komentář...

SPLAV! – Sobotecký Pravidelný Lehce Avantgardní Věstník

Vychází v Sobotce během konání 53. ročníku festivalu Šrámkova Sobotka, od 4. do 11. 7. 2009. Cena 10 Kč.

Vydává občanské sdružení SPLAV!, Milady Horákové 123, 160 00 Praha 6, IČ 266 74 122, DIČ CZ26674122.

Evidenční číslo MK ČR E 15812.

Redakce: Tereza BOTLÍKOVÁ, Milena FRIDMANOVÁ, Eva GRILLOVÁ, Antonín HANDL, Zuzana KUBIŠOVÁ, Helena KUNČAROVÁ, František MARTÍNEK, Lukáš NOVOSAD, Radek OCELÁK, Vít PROKOPIUS, Jan PUC, Ondřej ŠMEJKAL, Kateřina VESELOVSKÁ

www.splav.cz, www.sramkovasobotka.cz
redakcesplav09@gmail.com

Vychází za přispění Královéhradeckého kraje.

Doručením příspěvku do redakce udělujete vydavateli bezúplatnou licenci k otištění textu v časopise, včetně korektorských zásahů v nezbytném rozsahu a následného zveřejnění časopisu na stránkách www.splav.cz.